

PAPER DETAILS

TITLE: Istanbul Balıkçılık Kiyi Yapılarının Mevcut Durumu

AUTHORS: Taner Yıldız,F Saadet KARAKULAK

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/230860>

İstanbul Balıkçılık Kıyı Yapılarının Mevcut Durumu

Taner YILDIZ^{1,*}, F. Saadet KARAKULAK¹

¹ İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, 34470 Laleli, İstanbul

Geliş tarihi/Received 01.11.2012

Düzeltilerek geliş tarihi/Received in revised form 20.12.2012

Kabul tarihi/Accepted 21.01.2013

Özet

Bu çalışmada, İstanbul il sınırlarında bulunan 31 balıkçılık kıyı yapısının mevcut durumu, tekne sayısı, tekne tipleri ve kullanılan av araçlarının çeşitliliğini belirlemek üzere anket çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 25 barınakta çeşitli alt yapı ve 24 barınakta çeşitli üstyapı eksiklikleri bulunduğu, 3 barınakta hiçbir alt ve üst yapının, 6 barınakta hiçbir üst yapının, 1 barınakta ise hiçbir alt yapının bulunmadığı tespit edilmiştir. Alt yapı imkânlarının tam olduğu yalnızca 1 barınak olmasına rağmen ideal bir balıkçı barınağının bulunmadığı gözlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Balıkçı Barınakları, Alt ve Üst Yapı, İstanbul.

Current Situation of Fishing Coastal Structures in the Istanbul

Abstract

In this study, questionnaires were carried out to determine current situation of 31 fishing ports in the Istanbul provincial borders, number of vessels, types of vessels and variety of fishing gears. It was determined that 25 of, there is no any superstructure in 6 fishing ports, there is no any substructure in 1 fishing ports fishing ports have deficiency in various substructure, 24 of fishing ports have deficiency in various superstructure. Although 1 fishing port is perfect in substructure there is not an ideal fishing port.

Key words: Fishing Ports, Substructure and Superstructure, Istanbul.

1.Giriş

Balıkçı barınakları, doğal ve yapay barınma yerleri ve balıkçı çekek yerleri son zamanlarda “Balıkçılık Kıyı Yapıları” olarak adlandırılmaktadır. Balıkçılık kıyı yapıları, balıkçılık açısından çok önemli bir işleve sahiptir. Bu yapılar balıkçı teknelerine korunma, barınma ve bakım onarım gibi tüm lojistik desteğin sağlandığı ve ihtiyaçlarının karşılandığı, aynı zamanda avlanılan su ürünlerinin karaya çıkış noktalarıdır. Ayrıca balıkçı barınakları ve

benzeri yapılarda avlanan su ürünlerinin pazara sürülmek üzere dağıtımından önce stok yönetimi için gerekli ölçümler en uygun şekilde elde edilebilir.

Tüm Türkiye kıyıları boyunca işletme halinde olan mevcut balıkçılık kıyı yapıları 325 adettir. Niteliği tanımlanmayan yerler dahil edildiğinde bu rakam 347 ye çıkmaktadır. Bu yapılar balıkçı barınağı, barınma yeri ve çekek yeri olarak nitelendirilmiştir. En fazla balıkçı barınağına sahip olan bölgeler ise Marmara ve Ege

*Taner YILDIZ, yldztmr@istanbul.edu.tr, Tel: (212) 455 57 00/16399

bölgeleridir. Çekek yerlerinin ise tamamına yakını Doğu Karadeniz Bölgesi'ndedir. Akdeniz Bölgesi ise, iç sular ile birlikte en az sayıda balıkçılık kıyı yapısını barındıran bölgedir (Anonim, 2009).

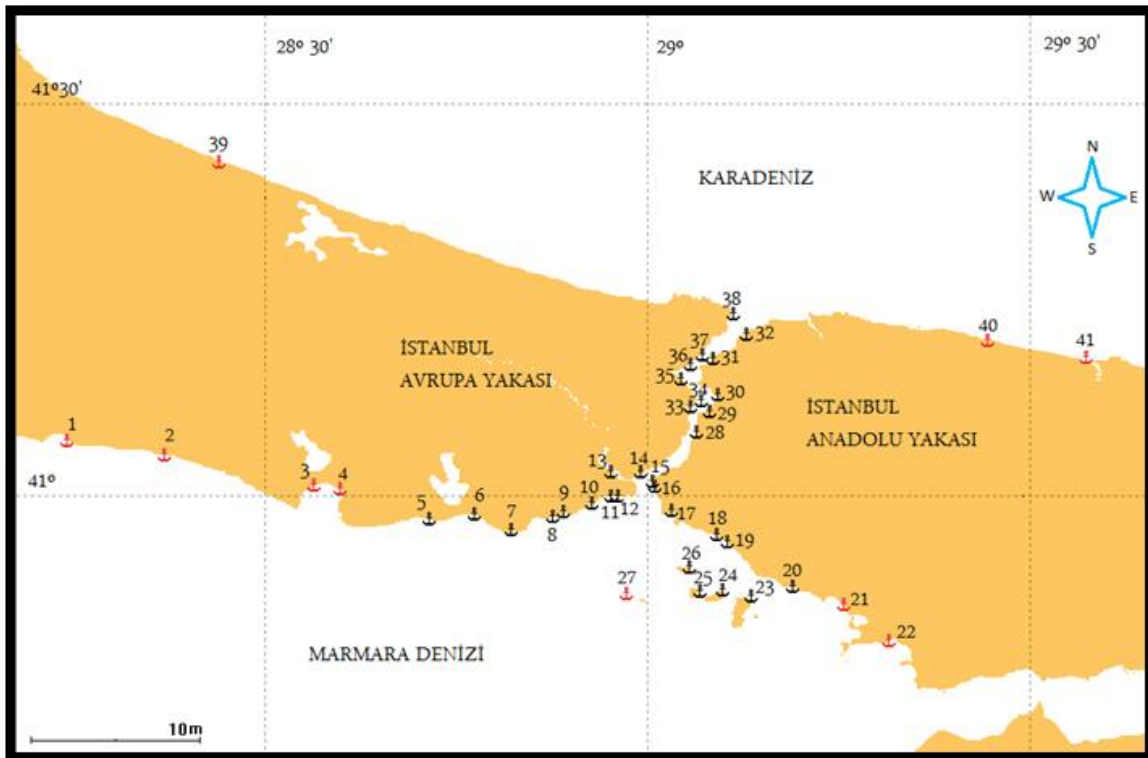
Balıkçılık aktivitelerinin oldukça yoğun yapıldığı İstanbul kıyılarında yaklaşık olarak beş km'de bir balıkçı barınağı bulunmaktadır. Nitekim Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan "Ülkemiz Balıkçı Barınakları" adlı envanterde İstanbul il sınırları içerisinde 29 adet Balıkçı Barınağı, 10 Barınma Yeri, bir Doğal Barınma Yeri ve bir Çekek Yeri olmak üzere toplam 41 balıkçılık kıyı yapısı bulunduğu bildirilmiştir (Anonim, 2004).

Balık avcılığından pazarlamaya geçişteki rolleri de düşünüldüğünde balıkçılık kıyı yapılarının yeterliliği ve teknik kapasitelerinin değerlendirilmesi, su ürünlerinden elde edilen ekonomik girdilerin maksimuma çıkarılması ve

sürdürülebilirliği için kaçınılmaz olmaktadır. Bu çalışmada, İstanbul il sınırlarında bulunan balıkçı barınakları, doğal ve yapay barınma yerleri ve balıkçı çekek yerlerinin alt ve üst yapı imkânlarının yeterliliği, bulunan tekne sayısı, tekne tipleri ve kullanılan av araçlarının çeşitliliğinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2. Materyal Ve Yöntem

Bu çalışma, Eylül 2009–Mayıs 2010 tarihleri arasında balıkçılık kıyı yapılarının alt ve üst yapı imkânlarının yeterliliği, bulunan tekne sayısı, tekne tipleri ve kullanılan av araçlarının çeşitliliğinin tespit edilmesi amacıyla İstanbul il sınırları içerisinde bulunan 20 balıkçı barınağı, dokuz barınma yeri, bir doğal barınma yeri ve bir balıkçı çekek yerinde (Anonim, 2004) 26 barınak yöneticisi ve 282 kıyı balıkçısıyla yüz yüze anketler yapılarak yürütülmüştür. Şekil 1 ve Tablo 1'de bu barınakların isimleri ve bağlı bulunduğu ilçeler gösterilmiştir.

Şekil 1. İstanbul il sınırında bulunan balıkçı barınakları, çekek yerleri ve doğal barınma yerlerinin konumu (siyah çapa ile işaretlenen kıyı yapıları örneklenmiştir).

Tablo 1. İstanbul balıkçı barınakları, çekek yerleri ve doğal barınma yerleri

No	Balıkçı Barınağı	No	Balıkçı Barınağı
1	Silivri Balıkçı Barınağı-Silivri	22	Tuzla Balıkçı Barınağı-Tuzla
2	Selimpaşa Balıkçı Barınağı-Silivri	23	Büyükkada Balıkçı Barınağı-Adalar
3	Mimarsinan Köyü Balıkçı Barınağı-Büyüçekmece	24	Heybeliada Balıkçı Barınağı-Adalar
4	Büyüçekmece Barınma Yeri-Büyüçekmece	25	Burgazada Balıkçı Çekek Yeri-Adalar
5	Ambarlı Balıkçı Barınağı-Avcılar	26	Kınalıada Balıkçı Barınağı-Adalar
6	Menekşe Deresi Barınma Yeri-Küçükçekmece	27	Sivriada Balıkçı Barınağı-Adalar
7	Yeşilköy Balıkçı Barınağı-Bakırköy	28	Anadolu Hisarı Göksu Deresi Barınma Yeri
8	Bakırköy Balıkçı Barınağı-Bakırköy	29	Çubuklu Barınma Yeri-Beykoz
9	Kocamustafapaşa Balıkçı Barınağı-Fatih	30	Beykoz Balıkçı Barınağı- Beykoz
10	Zeytinburnu Balıkçı Barınağı-Zeytinburnu	31	Anadolu Kavağı Barınma Yeri-Beykoz
11	Yenikapı Balıkçı Barınağı-Fatih	32	Poyrazköy Balıkçı Barınağı-Beykoz
12	Kumkapı Balıkçı Barınağı-Eminönü	33	İstinye Doğal Barınma Yeri-Sarıyer
13	Fener-Ayakapı Barınma Yeri-Fatih (Haliç)	34	Yeniköy Balıkçı Barınağı-Sarıyer
14	Kabataş Barınma Yeri-Beyoğlu	35	Kireçburnu Barınma Yeri-Sarıyer
15	Salacak Balıkçı Barınağı-Üsküdar	36	Sarıyer Taş İskeleyi Barınma Yeri-Sarıyer
16	Harem Balıkçı Barınağı-Üsküdar	37	Rumeli Kavağı Balıkçı Barınağı-Sarıyer
17	Kadıköy Kurbağalıdere Doğal Barınma Yeri-Kadıköy	38	Rumeli Feneri Köyü Balıkçı Barınağı-Sarıyer
18	Bostancı Balıkçı Barınağı-Kadıköy	39	Karaburun Balıkçı Barınağı-Çatalca
19	Küçükyalı Balıkçı Barınağı-Maltepe	40	Şile Balıkçı Barınağı-Şile
20	Kartal Balıkçı Barınağı-Kartal	41	Ağva Balıkçı Barınağı-Şile
21	Pendik Balıkçı Barınağı-Pendik		

3. Bulgular

3.1. Ambarlı Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 40 km'dir. Barınağın ana mendirek boyu 270 m'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi 235 ve toplam kapasitesi 275 teknedir. Yoğunluk % 47'dir (Anonim, 2009). Barınakta alt yapı olanağı olarak elektrik, su ve çekek yeri, üst yapıda ise ağ tamir yeri, işletme binası, balık satış yeri ve ön soğutma deposu da yer almaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 100 tekne olta balıkçılığı, 8 tekne algarna balıkçılığı ve 11 tekne uzatma ağ balıkçılığı yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları fanyalı voli ve zargana ağları, demersal ağlardan ise tekir, mezigit, istavrit, izmarit ve kefal ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, fanyalı voli ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 46 boydur.

3.2. Anadolu Hisarı Göksu Deresi Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı 25 km olan barınağın ana mendirek boyu 120 m'dir (Anonim, 2004). Elektrik, tatlı su ve çekek yeri imkânı bulunmaktadır. Ayrıca ağ tamir yeri, idare binası, balıkçı lokali ve balıkçı depoları gibi üst yapı tesisleri de mevcuttur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 34 tekne olta balıkçılığı yaparken, beş tekne uzatma ağları ve bir tekne gelincik sepetleri kullanılmaktadır. Kıyı balıkçılığının yoğun olduğu barınakta T tipi ruhsata sahip bir tekne bulunmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, lüfer, istavrit ve marya ağları kullanılmaktadır. Barınağında en çok kullanılan uzatma ağı, çinekop ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 19 boydur.

3.3. Anadolu Kavağı Barınma Yeri

35 balıkçı teknesi tarafından kullanılan barınağın il merkezine uzaklığı 35 km'dir. Hazineye ait bir yapıdır (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 7 tekne (Anonim, 2009) olan barınakta doluluk yoğunluğu % 500'dür. Alt yapı olarak sadece çekek yeri bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 26 tekne olta balıkçılığı yaparken beş tekne uzatma ağıları kullanılmaktadır. Dört tekne trol ve gırgır balıkçılığı faaliyetleri sürdürmektedir. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları ve fanyalı voli ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, lüfer ve istavrit ağları kullanılmaktadır. Anadolu Kavağı Barınma Yerinde en çok kullanılan uzatma ağları, tekir ve çinekop ağlarıdır. Tekir ağlarının toplam uzunluğu 13 boy, çinekop ağları ise 10 boydur.

3.4. Bakırköy Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 15 km ve ana mendirek boyu 35 m'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 120 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 31'dir. Barınağın idare binası, perakende satış yeri, ağ tamir yeri ve balıkçı depoları gibi üst yapı tesisleri bulunmakla birlikte elektrik ve çekek yeri gibi imkânları da mevcuttur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 39 tekne olta balıkçılığı yaparken, 15 tekne uzatma ağları kullanılmaktadır. Kıyı balıkçılığının yoğun olduğu barınakta 1 adet gırgır teknesi bulunmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan fanyalı voli ağları, demersal ağlardan ise tekir, pisi, istavrit ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, tekir ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 45 boydur.

3.5. Beykoz Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 30 km ve ana mendirek boyu 98,5 m'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve

toplam kapasitesi 65 tekne (Anonim, 2009) olan barınak, 37 balıkçı teknesi ve yaklaşık 40 özel tekne tarafından kullanılmakta ve doluluk yoğunluğu % 118'dir. Barınakta alt yapı olarak yalnızca elektrik bulunmaktadır. Olta ve uzatma ağ balıkçılığı yoğundur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 25 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca 12 tekne uzatma ağları ile kullanılmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, lüfer, istavrit ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, tekir ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 28 boydur.

3.6. Bostancı Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 25 km ve ana mendirek boyu 520 m'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 107 teknedir (Anonim, 2009). Doluluk yoğunluğu % 31'dir. Elektrik, tatlı su çekek yeri ve fener gibi alt yapı imkanı bulunan barınakta, bir idare binası, bir balık satış yeri ağ kurutma yeri, ağ tamir yeri ve balıkçı depoları da mevcuttur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 30 tekne olta balıkçılığı yaparken dört tekne uzatma ağları ve parakete kullanılmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan sardalya ağları, demersal ağlardan ise tekir, kalkan, pisi, istavrit, marya ve mırlan ağları kullanılmaktadır. Bostancı barınağında en çok kullanılan uzatma ağı, kalkan ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 350 boydur.

3.7. Burgazada Balıkçı Çekek Yeri

Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 50 tekne (Anonim, 2009) olan çekek yerinin doluluk yoğunluğu % 66'dır. Elektrik, tatlı su imkanı bulunan barınağın idare binası, ağ tamir yeri, kapalı depo ve çekek yeri gibi üst yapı tesisleri de yer almaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 25 tekne olta balıkçılığı, beş tekne uzatma ağ balıkçılığı yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan gümüş ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, pisi, dil, ve lüfer ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, tekir ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 22 boydur.

3.8. Büyükada Balıkçı Barınağı

Ana mendirek boyu 115 m’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi 60 ve toplam kapasitesi 100 tekne (Anonim, 2009) olan barınaktan yararlanan balıkçı teknesi sayısı 40, diğer tekne sayısı ise 31 ve doluluk yoğunluğu %71’dir. Elektrik, tatlı su, idare binası, ağ tamir yeri, perakende satış yeri ve çekek yeri gibi üst yapı tesisleri bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 25 tekne olta balıkçılığı, 15 tekne uzatma ağ balıkçılığı yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ve sardalya ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, lüfer, kalkan, pisi, mezigit ve marya ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, kalkan ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 150 boydur.

3.9. Çubuklu Barınma Yeri

Doğal bir barınma yeri olan Çubuklunun il merkezine uzaklığı 23 km’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 20 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 80’dir. Barınma yerinde elektrik ve çekek yeri gibi imkânlar bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 16 tekne olta balıkçılığı yaparken, 12 tekne uzatma ağları ve bir tekne manyat ağları kullanılmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise tekir,

çinekop, lüfer ve istavrit ağları kullanılmaktadır. Barınma yerinde en çok kullanılan uzatma ağı, istavrit ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 30 boydur.

3.10. Fener-Ayakapı Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı üç km’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 21 tekne (Anonim, 2009) ve doluluk yoğunluğu % 190’dır. Hiçbir alt ve üst yapı imkânı bulunmamaktadır. Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 34 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca altı tekne uzatma ağları kullanılmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri ve yapım malzemeleri Tablo 2’de verilmiştir. Uzatma ağ balıkçılığı yapan altı teknede çinekop ve istavrit ağları bulunmaktadır.

3.11. Harem Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 13 km’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 88 tekne (Anonim, 2009) ve doluluk yoğunluğu % 22’dir. Barınakta, elektrik ve tatlı su imkanı yanı sıra idare binası, kapalı depo ve çekek yeri gibi üst yapı tesisleri bulunmaktadır. Teknelerin hepsi olta balıkçılığı yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir.

3.12. Heybeliada Balıkçı Barınağı

İlçe merkezine uzaklığı iki km ve ana mendirek boyu 112 m’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi altı ve toplam kapasitesi 95 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 124’tür. Barınakta idare binası, kapalı depo ve ağ tamir yeri yanında elektrik, tatlı su ve çekek yeri olanakları da bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 18 tekne uzatma ağlar ve 14 tekne oltalar ile avcılık yapmaktadır. Kıyı balıkçılığının yoğun olduğu barınakta, 1 adet trol teknesi bulunmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan gümüş ağları, demersal ağlardan ise kalkan, lüfer ve çinekop ağları kullanılmaktadır. Barınakta en

çok kullanılan uzatma ağı, gümüş ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 34 boydur.

3.13. İstinye Doğal Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı 25 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 213 tekne (Anonim, 2009) ve doluluk yoğunluğu % 65'tir. Barınma yerinde yalnızca elektrik mevcuttur. Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 30 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca bir tekne uzatma ağları kullanmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. 100 yat ve 10 diğer gemi tarafından da kullanılmaktadır. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise istavrit ağları kullanılmaktadır. Barınma yerinde avcılık yapan balıkçı teknesinde 3 boy palamut ağı ve 1 boy da istavrit ağı bulunmaktadır.

3.14. Kabataş Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı yedi km'dir (Anonim, 2004). Ana mendirek boyu 40 m olan barınağın rıhtımlı ve toplam kapasitesi 27 tekne (Anonim, 2009) olup doluluk yoğunluğu % 23' tür. 15 tekne tarafından kullanılan barınma yerinde üç tekne olta balıkçılığı yapmaktadır. Hiçbir alt ve üst yapı imkânı bulunmamaktadır.

3.15. Kadıköy Kurbağalıdere Doğal Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı 20 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 250 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 64'dür ve yaklaşık 130 adet diğer tekne tarafından da kullanılmaktadır. Barınma yerinde elektrik ve tatlı su gibi imkânlar bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 27 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca beş tekne uzatma ağları kullanmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise lüfer, tekir, kalkan, pisi, marya ve kefal ağları kullanılmaktadır. Barınakta

en çok kullanılan uzatma ağı, lüfer ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu dokuz boydur.

3.16. Kartal Balıkçı Barınağı

Barınağın il merkezine uzaklığı 40 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 110 tekne olan barınağın doluluk yoğunluğu % 47'dir. Ana mendirek boyu 150 m'dir (Anonim, 2009). Elektrik, tatlı su ve çekek yeri gibi alt yapı olanakları yanında ağ tamir yeri, ağ kurutma yeri ve balıkçı depoları gibi üst yapı imkanları bulunur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 22 tekne olta balıkçılığı, 15 tekne uzatma ağ balıkçılığı ve üç tekne manyat balıkçılığı yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, fanyalı voli, zargana, gümüş ve sardalya ağları, demersal ağlardan ise mezgıt ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, mezgıt ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 123 boydur.

3.17. Kınalıada Balıkçı Barınağı

Barınağın il merkezine uzaklığı beş km'dir (Anonim, 2004). Ana mendirek boyu 100 m olan barınağın rıhtımlı tekne kapasitesi 21 ve toplam kapasitesi 52 teknedir (Anonim, 2009). Doluluk yoğunluğu % 19'dur. Balık satış yeri ve idare binası gibi üst yapı tesisleri dışında, elektrik ve tatlı su gibi alt yapı imkanları mevcuttur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 10 tekne olta balıkçılığı, yedi tekne uzatma ağları ile avcılık yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan gümüş ağları, demersal ağlardan ise tekir, pisi, marya ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, kalkan ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 10 boydur.

3.18. Kireçburnu Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı 22 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 47 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 117'dir. İdare binası, çekek yeri ve elektrik imkânları bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 50 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca sekiz tekne uzatma ağları kullanmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise tekir, istavrit, çinekop, lüfer ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 24 boydur.

3.19. Kocamustafapaşa Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 5 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi 129 ve toplam kapasitesi 158 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 79'dur. Barınakta çekek yeri, ön soğutma, idare binası ve elektrik bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 125 tekne olta balıkçılığı yaparken, dört tekne uzatma ağları kullanmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, istavrit ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, tekir ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 14 boydur.

3.20. Kumkapı Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı beş km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi 54 ve toplam kapasitesi 150 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 166,7'dir. Barınakta idare binası, soğuk hava deposu, balık satış yeri, ağ tamir yeri, kapalı depo, elektrik ve tatlı su gibi imkânları bulunmaktadır. Trol, gırgır ve uzatma ağlarının yoğun kullanıldığı barınaklardan biridir.

Kooperatife kayıtlı balıkçı tekneleri ile birlikte kayıtsız bazı tekneler tarafından da kullanılmaktadır. Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 21 tekne uzatma ağları kullanmakta, çok sayıda TG tipi ve G tipi tekne ise gırgır ve trol ağları ile avcılık yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, yapım malzemeleri, D tipi teknelerin boyları ve motor güçleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, fanyalı voli ve sardalya ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop ve istavrit ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 90 boydur.

3.21. Küçükyalı Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 30 km'dir (Anonim, 2004). Ana mendirek boyu 250 m olan barınağın rıhtımlı ve toplam kapasitesi 115 teknedir (Anonim, 2009). Doluluk yoğunluğu % 26'dır. Barınakta idare binası, elektrik, çekek yeri ve balık satış yeri bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 19 tekne olta balıkçılığı yaparken dokuz tekne uzatma ağları ve iki tekne parakete kullanmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan sade alamana ağları, zargana ve sardalya ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, istavrit ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Küçükyalı barınağında en çok kullanılan uzatma ağı, kalkan ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 151 boydur.

3.22. Menekşe Deresi Barınma Yeri

Barınma yerinin il merkezine uzaklığı 18 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 440 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 54,5'dir. Balıkçı tekneleri yanı sıra yaklaşık 200 adet küçük tekne tarafından da kullanılmaktadır. Çekrek yeri ve fener bulunur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 42 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca sekiz tekne uzatma ağları kullanmaktadır. Barınağı kullanan

teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, fanyalı voli ve sardalya ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop, mırlan ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, tekir ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 37 boydur.

3.23. Poyrazköy Balıkçı Barınağı

İl merkezine olan uzaklığı 45 km’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi 51 ve toplam kapasitesi 241 tekne olan barınağın doluluk yoğunluğu % 23’tür. Ana mendirek boyu 470 m ve tali mendirek boyu 100 m’dir (Anonim, 2009). Barınakta elektrik, tatlı su, idare binası ve fener gibi alt ve üst yapı imkanları bulunur.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 16 tekne ve TG tipi 14 tekne uzatma ağları kullanmakta ve G tipi 14 tekne ise gırgır ağları ile avcılık yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, D tipi teknelerin boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları ve fanyalı voli ağları, demersal ağlardan ise tekir, marya ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 364 boydur.

3.24. Rumeli Feneri Köyü Balıkçı Barınağı

İl merkezine olan uzaklığı 40 km’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı tekne kapasitesi 100 ve toplam kapasitesi 400 teknedir (Anonim, 2009). Doluluk yoğunluğu % 42,5’dir. Barınakta elektrik, tatlı su ve tatlı su imkanı bulunur. Çekek yeri ve buz üretim alanı da bulunmaktadır. Balıkçılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı barınaklardan biridir.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 67 tekne uzatma ağları kullanmakta, TG tipi 65 tekne ve G tipi 38 tekne ise gırgır ve trol ağları ile avcılık yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, D tipi teknelerin boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları

ve fanyalı voli ağları, demersal ağlardan ise tekir, lüfer, çinekop ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 491 boydur.

3.25. Rumeli Kavağı Balıkçı Barınağı

Kooperatife kayıtlı 87 balıkçı teknesi tarafından kullanılan barınakta yalnızca idare binası bulunur. Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 79 teknedir (Anonim, 2009). Doluluk yoğunluğu % 110’dur. 70 tekne D tipi, dokuz tekne TG tipi, dört tekne T tipi ve dört tekne G tipi ruhsata sahiptir. Balıkçılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı barınaklardan biridir.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 70 tekne uzatma ağları kullanmakta, TG tipi dokuz tekne, G tipi dört tekne ve T tipi dört tekne ise gırgır ve trol ağları ile avcılık yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, D tipi teknelerin boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları ve fanyalı voli ağları, demersal ağlardan ise tekir, istavrit, lüfer, çinekop ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 805 boydur.

3.26. Salacak Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 20 km’dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 50 tekne olan barınağın doluluk yoğunluğu % 110’dur. Ana mendirek boyu 60 m’dir (Anonim, 2009). Barınakta elektrik, tatlı su, idare binası, soğuk hava deposu, ağ tamir yeri, çekek yeri, perakende satış yeri ve kapalı depo bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 50 tekne olta balıkçılığı, beş tekne uzatma ağları ile avcılık yapmaktadır. Kıyı balıkçılığının yoğun olduğu barınakta, bir adet trol teknesi bulunmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, teknelerin boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2’de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları

fanyalı voli ve sardalya ağları, demersal ağlardan ise kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 24 boydur.

3.27. Sarıyer Taş İskeleyi Barınma Yeri

İl merkezine uzaklığı 28 km ve ana mendirek boyu 48 m'dir (Anonim, 2004). Alt yapı imkanı olarak yalnızca elektrik bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 16 tekne olta balıkçılığı yaparken, 14 tekne uzatma ağları ile avcılık yapmaktadır. Kıyı balıkçılığının yoğun olduğu barınakta, trol ve gırgır tekneleri de bulunmaktadır. Trol ve gırgır tekneleri barınağın içine girmeden dışarıdan bağlama yapmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, D tipi teknelerin boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları ve fanyalı voli ağları, demersal ağlardan ise tekir, çinekop ve kalkan ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 37 boydur.

3.28. Yenikapı Balıkçı Barınağı

Ana mendirek boyu 1000 m'dir (Anonim, 2004). 35 balıkçı teknesi tarafından kullanılan barınakta, elektrik ve tatlı su imkanı bulunmamaktadır. Olta balıkçıların bulunduğu barınak kira aşamasındadır. Uzatma ağı kullanan tekne bulunmazken zaman zaman trol veya gırgır tekneleri tarafından da kullanılır.

3.29. Yeniköy Balıkçı Barınağı

Ana mendirek boyu 76 m, rıhtımlı ve toplam kapasitesi 38 teknedir (Anonim, 2009). Barınaktan 26 balıkçı teknesi yararlanmakta ve doluluk yoğunluğu % 68'dir. Barınakta çekek yeri ve balık satış yeri bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 26 tekne olta balıkçılığı yaparken, yalnızca üç tekne uzatma ağları kullanılmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Pelajik ağlardan palamut ağları, demersal ağlardan ise tekir, istavrit, lüfer ve

çinekop ağları kullanılmaktadır. Barınakta en çok kullanılan uzatma ağı, palamut ağlarıdır. Bu ağların toplam uzunluğu 17 boydur.

3.30. Yeşilköy Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 20 km'dir (Anonim, 2004). Ana mendirek boyu 350 m ve tali mendirek boyu 150 m'dir. Rıhtımlı tekne kapasitesi 95 ve toplam kapasitesi 175 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 54'tür. Barınakta elektrik, tatlı su, idare binası, perakende satış yeri, çekek yeri, ağ tamir yeri ve kapalı depo bulunmaktadır.

Ruhsat tipleri bakımından D tipi olan 20 tekne algarna, altı tekne uzatma ağları ve dört tekne oltalar ile avcılık yapmaktadır. Kıyı balıkçılığının yoğun olduğu barınakta, 1 adet gırgır teknesi bulunmaktadır. Barınağı kullanan teklerin sayısı, boyları, motor güçleri, yapım malzemeleri ve barınağı işleten kuruluş Tablo 2'de verilmiştir. Uzatma ağı balıkçılığı yapan altı teknede, 31 boy palamut ağları ve dört teknede 14 boy voli ağları mevcuttur.

3.31. Zeytinburnu Balıkçı Barınağı

İl merkezine uzaklığı 10 km'dir (Anonim, 2004). Rıhtımlı ve toplam kapasitesi 57 tekne (Anonim, 2009) olan barınağın doluluk yoğunluğu % 263'tür. Elektrik, tatlı su, idare binası, çekek yeri ve balık satış yeri bulunmaktadır. D tipi ruhsatlı 149 tekne olta balıkçılığı yaparken, sadece bir G tipi ruhsatlı tekne gırgır avcılığı yapmaktadır.

Tablo 2. İstanbul balıkçı kıyı yapılarını kullanan teknelere ve işletmeciler kuruluşa ait bilgiler.

Balıkçılık Kıyı Yapısı	Tekne Sayısı	Tekne Boyları (m)	Motor Güçleri (Hp)	Yapım Malzemesi	İşletmeciler Kuruluş
Ambarlı B. B.	120	5,5-16	7,5-300	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Anadolu Hisarı Göksu Deresi B. Y.	30	5-14	6-129	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Anadolu Kavağı B. Y.	35	6-10*	9-135*	Ahşap ve sac	Su Ürünleri Kooperatifi
Bakırköy B. B.	54	5,8-8,4	7-85	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Beykoz B. B.	37	6,3-8	9-85	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Bostancı B. B.	34	8-12	20-122	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Burgazada Balıkçı Ç. Y.	30	5-8	6-45	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Büyükdere B. B.	40	6-8,5	9-28	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Çubuklu B. Y.	16	5,5-12	6-145	Ahşap	Balıkçıları Koruma ve Kalkındırma Derneği
Fener-Ayakapı B. Y.	40	6,5-9	9-165	Ahşap	**
Harem B. B.	20				Su Ürünleri Kooperatifi
Heybeliada B. B.	32	6,1-9	9-85	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
İstinye D. B. Y.	30	6,5-11	10-155	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Kabataş B. Y.	15				**
Kadıköy Kurbağalıdere D. B. Y.	32	6,7,5	9-27	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Kartal B. B.	40	6,5-13	10-128	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Kınalıada B. B.	10	7-9,5	28-85	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Kireçburnu B. Y.	55	6-12	9-201	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Kocamustafapaşa B. B.	125	5,5-9,5	6-70	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Kumkapı B.B.	250	6,8-12,5*	9-185*	Ahşap ve sac	Büyükşehir Belediyesi
Küçükalyalı B. B.	30	6-9	9-37	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Menekşe Deresi B. Y.	40	6,5-9	9-85	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Poyrazköy B. B.	56	5-21	9-730	Ahşap ve sac	Su Ürünleri Kooperatifi
Rumeli Feneri B. B.	170	6-34	9-1200	Ahşap ve sac	Su Ürünleri Kooperatifi
Rumeli Kavağı B. B.	87	6,3-14,8*	9-150*	Ahşap ve sac	Su Ürünleri Kooperatifi
Salacak B. B.	54	7,7-13	12-180	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Sarıyer Taş İskeleyi B.Y.	40	7,5-12	16-180	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Yenikapı B. B.	35			Ahşap	Büyükşehir Belediyesi
Yeniköy B. B.	26	8-10	36-85	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Yeşilköy B. B.	95	7,8-10,5	48-135	Ahşap	Su Ürünleri Kooperatifi
Zeytinburnu B. B.	150				Su Ürünleri Kooperatifi

B. B. : Balıkçı Barınağı, B. Y. : Barınma Yeri, D. B. Y. : Doğal Barınma Yeri, Ç. Y. : Çekek Yeri

* Yalnızca D tipi teknelerin boy ve motor güçleri, **İşletmeciler kuruluş bulunmamaktadır.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, İstanbul il sınırları içerisinde bulunan 31 balıkçı barınağının alt ve üst yapı imkânlarının yeterliliği, bulunan tekne sayısı, tekne tipleri ve kullanılan av araçlarının çeşitliliği belirtilmiştir.

İncelenen kıyı yapılarından % 77,4'ünde elektrik, % 51,6'sında tatlı su, % 64,5'unda çekek yeri, % 12,9'unda fener, % 35,4'ünde ağ tamir yeri, % 58'inde idare binası, % 35,4'ünde perakende satış yeri, % 12,9'unda ön soğutma deposu, % 3,2'sinde balıkçı lokali, % 32,2'sinde kapalı depo, % 6,4'ünde ağ kurutma yeri ve % 3,2'sinde buz üretim alanı bulunduğu tespit edilmiştir. 3 barınakta hiçbir alt ve üst yapının, 6 barınakta hiçbir üst yapının, 1 barınakta ise hiçbir alt yapının bulunmadığı

belirlenmiştir. Ekonomik bakımdan güçlü olan bazı barınaklar standartlara yakın olmasına rağmen diğerlerinin standartların çok altında olduğu gözlenmiştir. Bu veriler ışığında balıkçı teknelerine uygun hizmet sunamayan, yeterli alt ve üstyapısı bulunmayan kıyı yapılarının yalnızca olumsuz hava şartlarından korunmayı ve barınmayı sağladığı ancak balıkçılık üretimini, kalitesini ve değerini arttırmadığı söylenebilir.

Doğrusal ekstrapolasyon yönetimi kullanılarak yapılan hesaplamada, 1967-2008 yılları arasındaki 42 yıllık döneme ait veriler kullanıldığında, su ürünleri avcılık üretim değerlerinin 2015 yılında 711 965 ton, 2020

yılında 765 595 ton ve 2030 yılında 872 855 ton olacağı hesaplanmıştır. Bu yöntemle elde edilen verilere göre, Doğu Karadeniz Bölgesi üretimde en büyük payı almakta, Batı Karadeniz, Marmara, Ege, Akdeniz ve iç sular büyükten küçüğe doğru sıralanmaktadır (Anonim, 2009). Balıkçılık kıyı yapıları ve bunların fiziki şartları ile su ürünleri üretimi arasında bir ilişki vardır. Balıkçılık kıyı yapıları, su ürünleri üretimine ve kalitesine etki eden faktörlerden biridir. Ancak, balıkçılık kıyı yapılarının sayısı arttığında buna bağlı olarak balıkçılık üretiminin de mutlaka artacağı söylenemez. Son yıllarda balıkçılık kıyı yapılarının sayısı artmasına karşın avlanan su ürünü miktarlarında dalgalanmaların görülmesi yalnızca sayı değil bu yapıların fiziksel durumlarının da önemli olduğunu göstermektedir. İstanbul balıkçılık kıyı yapılarının mevcut fiziksel halleriyle 2030 yılı için öngörülen üretim için yeterli olmadığı görülmektedir.

Ülkemizde balıkçılıkla ilgili kıyı yapılarından yalnızca 20'sinin balıkçı limanı kapsamında (alan genişliği, uygun su derinliği, yanaşma yeri, ürünlerinin nakli, depolanması, işlenmesi, pazarlanması, bakım-onarım) olanakları sağladığı ileri sürülmesine karşın, Türkiye'de bu koşulları tam olarak yansıtan bir tesis mevcut değildir. Bu barınaklardan 165'inin bölgesel ihtiyaca cevap verebilecek ağ kurutma sahası, buz üretimi birimi, soğuk hava deposu, sosyal bina, pazarlama olanaklarına sahip, 39'u kötü hava koşullarında barınma yeri, 73'ü dalgalardan korunak sağlanmış bakım-onarım sahaları ile teçhizat olarak ırgatın bulunduğu çekek yerleridir (DPT, 2007). Özellikle son 20 yıldır balıkçı limanlarına önemli miktarda yatırım yapılmış, kıyı şeridi boyunca çeşitli tesisler kurulmasına ve Doğu Karadeniz'deki birçok balıkçı limanında küçük ölçekli balıkçılar için binalar/ depolar bulunmasına rağmen, sadece az sayıda tesiste kıyı hizmetleri (buz, yakıt, su temini, depo ve çalışma alanları) verilmektedir (Anonim, 2007). Bu çalışmada, İstanbul balıkçı barınaklarının bir bölümünün alt yapı, birçoğunun ise üstyapı eksiklikleri bulunduğu gözlenmiştir. Birçok barınakta, balıkçıların ağlarını donatacak, tamir edecek ve muhafaza edecek bir üst yapı olanağı bulunmamaktadır. Avladığı ürünleri uygun olarak saklayacak soğuk hava depoları da halen mevcut değildir.

Balıkçı barınaklarının yapımı, tarım sektörüne yıllık yatırım programlarından sağlanan ödenekle, Ulaştırma bakanlığı Devlet Limanları Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir. Gerek 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunun 17.maddesi ve gerekse Balıkçı Barınakları Yönetmeliğinin 8.maddesine göre, balıkçı barınakları öncelikle su ürünleri kooperatifleri veya kooperatif birliklerine on yıldan az ve yirmi beş yıldan fazla olmamak üzere açık pazarlık usulüyle kiraya verilir. Su Ürünleri Kooperatif ve birlikleri ilan edilen süre içinde kiralama talebinde bulunmadığı veya gerekli şartları taşımadıkları takdirde barınak, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gereğince Maliye Bakanlığı tarafından talep bulunması halinde öncelikle yerel yönetimlere aksi takdirde diğer gerçek ve tüzel kişilere kiralanmak üzere ihale edilir (Anonim, 2008). Balıkçı kooperatifleri ve kooperatif birliklerinin ekonomik yetersizliklerinden dolayı, barınaklardan gerçek ihtiyaç sahipleri olan balıkçılar yeterince yararlanamadıkları gözlenmiştir. Bunun yanında, barınakların bir kısmı amaçları dışında kullanılmakta, kum motorları ve yatlar, balıkçı teknelerinin yararlanması gereken barınakları işgal etmektedirler.

Ülkemizde Su Ürünleri Kooperatifleri pazarlama sisteminde istenilen paya, arz ve talep dengesini oluşturan etkinliğe sahip değildir. Balıkçılar, kooperatifleri genellikle devlet desteklerinin temin edilmesi veya av gerci ithalatında vergi indirimlerinden yararlanmaya yönelik bir araç olarak kullanmışlardır. Avlanan su ürünleri kooperatif kanalıyla değil, kabzımal aracıyla satılmakta ve %15-18 oranında pay vermektedir. Balıkçı barınağını kiralayan Su Ürünleri Kooperatifleri senelik kira ücreti dışında brüt gelirlerinden %10 oranında gelir vergisi ödemektedir. Üyelerinin balık satışlarından gelir temin edemeyen kooperatifler, kira ve vergi ödenmesinde ekonomik sıkıntılar yaşamaktadır.

Balıkçı barınakları insan sağlığını doğrudan etkileyen çabuk bozulabilen ürünlerin karaya çıkarıldığı ve kontrollerin yapıldığı noktalardır. Günümüzde herhangi bir liman veya küçük bir rıhtım (belirlenen bazı karaya çıkarma noktalarının bulunduğu bilinse de) ve ülke genelindeki büyük limanların çoğu karaya çıkarma noktası olarak kullanılabildiğinden, bir sezonda ne kadar balık avlandığını kontrol etmek neredeyse imkânsızdır. Resmi ve gerçek veriler arasında büyük farklılıklar

oluşabilmektedir. Örneğin, Bandırma'da balıkçılar ve kabzımallardan edinilen bilgiye göre, balık haline giren resmi su ürünleri miktarı 8.000 mt iken, bu miktar gerçekte, Kapıdağ Yarımadası çevresindeki küçük liman ve rıhtımlarda karaya çıkarılan avlar da dâhil edildiğinde 30.000 mt'nin üzerine çıkabilmektedir (Anonim, 2007).

Barınakların denetlemesini Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, İstanbul Liman Başkanlığı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi yapmaktadır. Barınakta, balıkçıların sosyal ihtiyaçlarını karşılamasına yönelik bina yapımına müsaade edilmemektedir. Oysa Avrupa Birliği'ne uyum süreci çerçevesinde, karaya çıkış noktası olarak belirlenen barınakların istenilen özellik ve şartlara sahip olmaları sağlanmalıdır. Barınakların üst yapı olanakları arttırılmalıdır. Bu kapsamda balıkçı kooperatif veya birliklerine kiralanın barınaklarda özellikle üst yapılar içinde yer alan gemiler için akaryakıt istasyonu, tamirhane, buz imalathanesi, soğuk muhafaza ve dondurma, balıkçıların sosyal ihtiyaçlarını karşılama yönelik kafeterya, hamam, berber, sağlık ünitesi gibi birimlerin açılmasında ve kooperatiflerce işletilmesinde ki yasal engeller kaldırılmalıdır. Balıkçı barınaklarının su ürünleri kooperatif veya birliklerince kiralanması sağlanmalı, barınakların balıkçılık faaliyetleri dışı kullanımına yönelik gelen yoğun talepler karşısında sektörün tüm kesimlerince gerekli hassasiyet gösterilmelidir (DPT, 2007).

İstanbul balıkçı barınakları bulundukları bölgeye hatta semte göre fiziki şartlar bakımından büyük farklılıklar göstermektedir. Bazı barınakların İstanbul Deniz Otobüsleri, Sahil Koruma gemileri ve gezi tekneleri ile aynı alanı paylaşması sonucu, balıkçı teknelerinin yer bulmalarında zorluklarla karşılaşmaktadır. Bununla birlikte, büyük tonajlı gemilerin yarattığı yüksek dalgalar ve yer eksikliği balıkçıları zor durumda bırakmaktadır. 9 kıyı yapısında (%29) kapasitenin üzerinde tekne barınmaktadır. Doluluk oranları %80'in altında bulunan balıkçılık kıyı yapıları atıl kapasite olarak kabul edilmektedir (Anonim, 2009). Bölgede 18 balıkçılık kıyı yapısının (%58) doluluk yoğunluğu olarak atıl durumdadır. Türkiye balıkçılığında önemli bir yere sahip olan İstanbul ilinde balıkçı barınaklarının üst yapı eksikliklerinin giderilerek yoğunluğa göre önemli üretim bölgelerinden olan Rumelifeneri ve Kumkapı

balıkçı barınaklarına balıkçı limanı özelliği kazandırılmalıdır. Yeni barınakların inşaatı yerine mevcut barınakların alt yapıları ilk planda ele alınarak onarılmalıdır.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi, İstanbul koylarındaki deniz taşıtlarının düzensiz parklanmasına modern çözüm üretmek amacıyla boğaz'ın değişik noktalarında "Tekne Parklar" inşa etmektedir. Öncelikli olarak İstinye ve Tarabya'da hizmete sunulacak proje, kısa süre içinde Büyükdere (Sarıyer), Bebek, Paşabahçe (Beykoz) ve Çengelköy'de (Üsküdar) hayata geçirilecektir. İstinye koyunda 180 ve Tarabya koyunda 208, toplam 388 yat kapasiteli projenin hayata geçmesinin ardından diğer noktalarında faaliyete geçmesiyle birlikte yaklaşık 5 bin yat ve teknenin yararlanması hedeflenmektedir. İSPARK tarafından işletilecek tekne parklarda; ofis hizmetleri (genel enformasyon hizmeti, meteoroloji bilgileri, haberleşme vb), genel hizmetler (su, elektrik, duş vb) ve güvenlik hizmetleri sunulacaktır. Tekne parklardan kısa süreli bağlamak isteyen tekne sahipleri yararlanabileceği gibi haftalık, aylık ve yıllık abonelik hizmeti de verilecektir (İSPARK, 2012). Barınakların, tekne parklarına dönüşüm projelerinde balıkçıların abonelik hizmeti ödedikleri takdirde ekonomik sıkıntılarla karşı karşıya kalacaktır. Söz konusu bu durumun giderilmesi ve barınakların gerçek ihtiyaç sahipleri olan balıkçılara kullanım hakkı verilmelidir.

5. Kaynakça

- Anonim, 2004, Ülkemiz Balıkçı Barınakları, T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Koruma Kontrol Genel Müdürlüğü, Pozitif Matbaacılık, Ankara, 295s.
- Anonim, 2007, Su Ürünleri Sektörünün AB Müktesebatına Yasal ve Kurumsal Uyumunu Desteklemek İçin Teknik Yardım Su Ürünleri Avcılığı Ve Yetiştiriciliği Sektör Çalışması Nihai Rapor, 195s., Ankara.
- Anonim, 2009, Balıkçılık Kıyı Yapıları Durum ve İhtiyaç Analizi. 1. Ara Rapor, T.C. Ulaştırma Bakanlığı Demiryollar, Limanlar

ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müd,
Ankara, 503s.

DPT, 2007, Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013, Balıkçılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, TC Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, Yayın no DPT 2719-ÖİK 672, 127s.

Ispark, 2012, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden Boğaza Mega Proje Deniz Kenti İstanbul'a Modern Tekne Parklar,
<http://www.ispark.com.tr/Projeler/14/Istanbul-Buyuksehir-Belediyesinden-Bogaza-Mega-Proje/120.aspx>
(06.07.2012)